

องค์ประกอบของขอบข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในเขตพื้นที่บริการ วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงคราม มหาวิทยาลัยนครพนม

Component of the school's Academic Cooperation Framework in Service
Areas of Srisongkhram Industrial Technology College Nakhon Phanom
University

ชาคริต จองไว¹ พรเทพ เสถียรนพเก้า² และเอกลักษณ์ เพียสา³
Chacrit Jongwai, Pornthep Steannopakao and Ekkalak Pheasa

Received: August 21, 2022

Revised: November 03, 2022

Accepted: November 08, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของขอบข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในเขตพื้นที่บริการ วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงคราม มหาวิทยาลัยนครพนม ซึ่งมีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของขอบข่ายความร่วมมือทางวิชาการ จำนวน 10 แหล่ง 2) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน และ 3) ยืนยันองค์ประกอบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในขั้นตอนการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และขั้นตอนการยืนยันโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของขอบข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในเขตพื้นที่บริการวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงคราม มหาวิทยาลัยนครพนม มี 5 องค์ประกอบ คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรและการนำไปใช้ 2) การพัฒนาระบบการ

¹⁻³ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร; Sakon Nakhon Rajabhat University

Corresponding author, e-mail: chacritcpe@gmail.com, Tel. 096-9982287

เรียนรู้ 3) การวัดผลและประเมินผลการศึกษา 4) การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรมเพื่อการศึกษา และ 5) การนิเทศการศึกษา

คำสำคัญ: องค์ประกอบ, ความร่วมมือทางวิชาการ, ขอบข่ายความร่วมมือทางวิชาการ

Abstract

This research article aimed to study the components of the academic cooperation scope of schools in the service area of Si Songkhram Industrial Technology College, Nakhon Phanom University. There were 3 steps: 1) studying documents and research related to the components of the academic cooperation scope in 10 sources; 2) interviewing 7 experts; and 3) confirming the components of the academic cooperation scope from 5 experts. Research tools in the process of interviewing experts used a semi-structured interview form. Data were analyzed by content analysis and procedures for confirmation by experts using a 5-point rating scale questionnaire. The results of the research revealed that the components of the academic cooperation scope of schools in the service area of Si Songkhram Industrial Technology College, Nakhon Phanom University had 5 components, namely 1) curriculum development and application; 2) learning process development; 3) educational measurement and evaluation; 4) development of instructional media and educational innovations; and 5) education supervision.

Keywords: Components, Academic Cooperation, Scope of Academic Cooperation

บทนำ

งานวิชาการเป็นภารกิจหนึ่งที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษาที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพื่อสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ครูมีความตระหนักและร่วมมือกันพัฒนางานวิชาการอย่างจริงจังตามปรัชญาของการศึกษา สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผสมผสานทรัพยากรการจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดทั้งการอบรมศีลธรรมจรรยา และความประพฤติของนักเรียน

เพื่อให้เป็นคนดีมีความรู้ความสามารถทางวิชาการความรู้รอบตัวความรู้เทคโนโลยีสารสนเทศมีทักษะการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร, 2550) นอกจากนี้การบริหารงานวิชาการยังเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร อีกทั้งยังเป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบายการวางแผนการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผลการสอนเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2553) โดยการดำเนินกิจกรรมทางวิชาการต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย นับตั้งแต่ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การวางแผน การตัดสินใจ การปฏิบัติ การติดตามตรวจสอบ และประเมินผล ทั้งนี้เพื่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณที่มีต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ (จันทร์ธานี สงวนนาม, 2551) ดังนั้นการบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา ก็คือ การจัดการศึกษา คุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา จึงอยู่ที่งานด้านวิชาการ ซึ่งจะประกอบด้วย งานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้องการจัดส่งเสริมงานด้านวิชาการรวมถึงงานด้านวัดผลประเมินผล ขั้นตอนการดำเนินงาน ด้านวิชาการ จะมีขั้นวางแผนงานด้านวิชาการ ขั้นการจัดและดำเนินการ และขั้นส่งเสริมและติดตามผลด้านวิชาการหลักการบริหารงานด้านวิชาการ คือหลักแห่งประสิทธิภาพ และประสิทธิผล (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553)

วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงคราม มหาวิทยาลัยนครพนม เป็นหน่วยงานในกำกับของมหาวิทยาลัยนครพนม มีวิสัยทัศน์ ในการเป็นวิทยาลัยชั้นนำทางวิชาชีพ วิชาการ สู่ท้องถิ่นและสังคม และมีพันธกิจ ในการบริการวิชาการและวิชาชีพที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนและสังคม โดยวิทยาลัยมีโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาซึ่งเป็นโรงเรียนในเขตพื้นที่บริการจำนวน 21 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายในการแนะแนวด้านการศึกษา การบริการงานวิชาการตลอดจนการอบรมแลกเปลี่ยนความรู้ด้านงานวิชาการ โดยในปัจจุบันพบว่า ขอบข่ายความร่วมมือทางวิชาการยังไม่ชัดเจน ทำให้การพัฒนางานด้านวิชาการยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ด้วยปัญหาที่พบในข้างต้นวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงคราม มหาวิทยาลัยนครพนม ได้เห็นความสำคัญในการพัฒนางานด้านวิชาการและสร้างความร่วมมือทางวิชาการ ในการพัฒนานวัตกรรม การเรียนการสอนและการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ไว้ว่า ควรมีการศึกษารูปแบบการ

จัดการศึกษาเฉพาะพื้นที่ที่สามารถให้การศึกษาแก่ผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ เพื่อลดข้อจำกัดด้านงบประมาณ รวมทั้งการสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน โรงเรียนกับสถาบันการศึกษา มีการวางระบบการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนที่ชัดเจน สามารถเป็นที่พึ่งพาของครูในโรงเรียนได้ เช่น การสร้างเครือข่ายการวิจัยในชั้นเรียน เครือข่ายการทดลองวิธีสอนใหม่ ๆ เป็นต้น

จากความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ตลอดจนสภาพปัญหาอันเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นของวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงครามและโรงเรียนในเขตพื้นที่บริการ หากทราบองค์ประกอบที่สำคัญของขอบข่ายในการพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการร่วมกัน จะช่วยให้วิทยาลัยฯ และโรงเรียนในเขตพื้นที่บริการสร้างความเข้าใจและมีเป้าหมายในการพัฒนางานวิชาการร่วมกัน จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาองค์ประกอบของขอบข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงคราม ซึ่งผลของการวิจัยในครั้งนี้ จะทำให้ทราบองค์ประกอบที่สำคัญของขอบข่ายความร่วมมือทางวิชาการ อันจะส่งผลให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการของวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงครามและโรงเรียนในเขตพื้นที่บริการที่จะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาองค์ประกอบของขอบข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในเขตพื้นที่บริการ วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงคราม มหาวิทยาลัยนครพนม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในเพื่อศึกษาองค์ประกอบของขอบข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในเขตพื้นที่บริการ วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงคราม มหาวิทยาลัยนครพนม มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎี (Documentary Study)

ศึกษาองค์ประกอบของขอบข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในเขตพื้นที่บริการวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงคราม มหาวิทยาลัยนครพนม จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการ 10 แหล่ง โดยใช้เกณฑ์ค่าความถี่ตั้งแต่ 6 หรือร้อยละ 43 ขึ้นไป ของความถี่ทั้งหมด ได้แก่ เพชริน สงค์ประเสริฐ (2550) ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2553) วรรณดี นาคสุขปาน (2557) ไสว อุทุมประเสริฐและคณะ (2557) จิรภัทร มหาวงค์และคณะ (2559) ภัทรวรรณ นิลแก้วบวรวิญญ์และคณะ (2559)

สุรเดช รอดจินดา (2560) จิระศักดิ์ สร้อยคำ (2561) Kimbrough, R. B. and Nannery, M.Y. (1998)

ขั้นตอนที่ 2 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Expert Interview) จำนวน 7 คน เพื่อให้ได้ องค์ประกอบของขอบข่ายความร่วมมือทางวิชาการ จากแนวคิดและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยผู้วิจัยได้พิจารณาเกณฑ์ การเลือกผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ 1) อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก ทางด้านการบริหารการศึกษา หรือมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือมี ประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน 2) ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสบการณ์การบริหาร ไม่น้อยกว่า 10 ปี และมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท จำนวน 3 คน 3) ผู้บริหารการศึกษา เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการศึกษา ไม่น้อยกว่า 10 ปี และวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท จำนวน 2 คน

ขั้นตอนที่ 3 ยืนยันองค์ประกอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยนำองค์ประกอบที่ได้จากการ สังเคราะห์ในขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบขอบข่ายความร่วมมือทางวิชาการ โดยผู้วิจัยได้ พิจารณาเกณฑ์การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ 1) อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับ ปริญญาเอกทางด้านการบริหารการศึกษา หรือมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือมีประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 1 คน 2) ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้บริหาร โรงเรียนที่มีประสบการณ์การบริหารไม่น้อยกว่า 10 ปี และมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญา โท จำนวน 2 คน 3) ผู้บริหารการศึกษา เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการบริหารจัดการศึกษาไม่น้อย กว่า 10 ปี และมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท จำนวน 2 คน

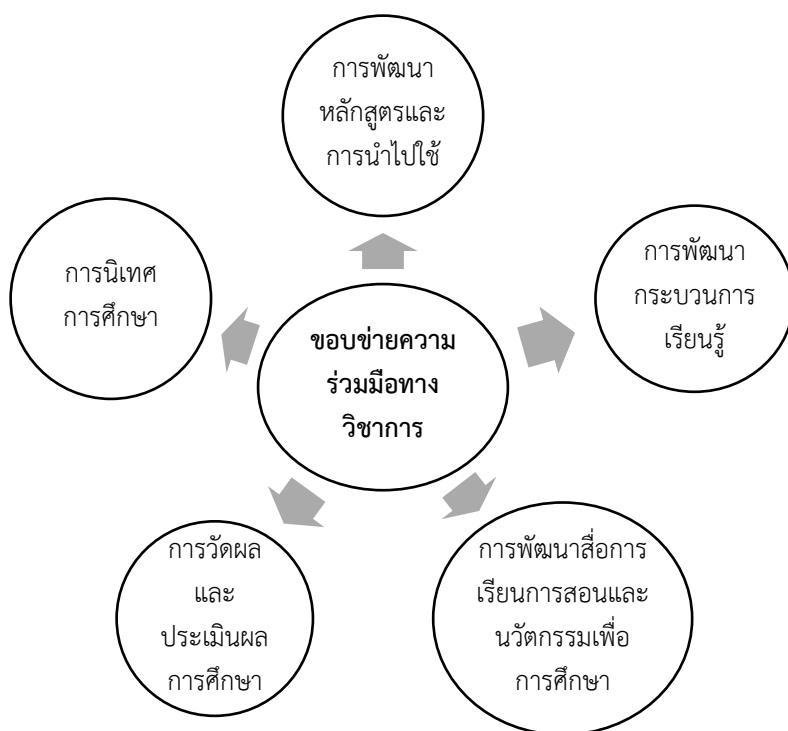
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ประเด็นสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของขอบข่ายความ ร่วมมือทางวิชาการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบ สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ขั้นตอนการยืนยันโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามรูปแบบของ Likert's Scale เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิลงคะแนนความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ขององค์ประกอบในขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ เชิงเนื้อหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของขอบข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในเขตพื้นที่บริการ วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงคราม มหาวิทยาลัยนครพนม ซึ่งได้จากวิธีการดำเนินการวิจัยทั้งการสังเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่าองค์ประกอบของขอบข่ายความร่วมมือทางวิชาการ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรและการนำไปใช้ 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรมเพื่อการศึกษา 4) การวัดผลและประเมินผลการศึกษา 5) การนิเทศการศึกษา แสดงได้ดังภาพ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของขอบข่ายความร่วมมือวิชาการของโรงเรียนในเขตพื้นที่บริการ
วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงคราม มหาวิทยาลัยนครพนม

จากภาพที่ 1 ผู้วิจัยนำผลการสังเคราะห์องค์ประกอบ มาจัดทำเป็นนิยามเชิงปฏิบัติการ และตัวบ่งชี้ขอบข่ายร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในเขตพื้นที่บริการ วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงคราม มหาวิทยาลัยนครพนม แสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 องค์ประกอบของนิยามเชิงปฏิบัติการ และตัวบ่งชี้ข้อบ่งชี้ร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในเขตพื้นที่
บริการ วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงคราม มหาวิทยาลัยนครพนม

องค์ประกอบ	นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวบ่งชี้
1. การพัฒนาหลักสูตรและการนำไปใช้	การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรอันเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น หรือการจัดทำหลักสูตรใหม่ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชา การเรียนการสอน เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคล และสภาพสังคม	1. การปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเดิมให้ดีขึ้น ให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและการเปลี่ยนแปลงของสังคม 2. การจัดการจัดทำหลักสูตรใหม่ ให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคล และการเปลี่ยนแปลงของสังคม 3. การจัดเนื้อหาวิชาใหม่ให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและการเปลี่ยนแปลงของสังคม
2.การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรมเพื่อการศึกษา	การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ทักษะและประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการสอน เพื่อให้เกิดเป็นวิธีการคิดในสิ่งใหม่ ๆ หรือดัดแปลงจากของเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงกว่าเดิม	1. การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่ตรงกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชาและสถานการณ์การเรียนการสอน 2. การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการเรียนการสอน 3. การนำวิธีการคิดในสิ่งใหม่ ๆ หรือปรับปรุงจากของเดิมที่มีอยู่ให้ดีขึ้นมาใช้ในการเรียนการสอน
3. การพัฒนาระบบการเรียนรู้	การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการเรียน การสอนตามสภาพจริง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเนื้อหาสาระ	1. การจัดทำแผนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2. การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน 2. การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นการเรียน การสอนตามสภาพจริง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเนื้อหาสาระ

องค์ประกอบ	นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวบ่งชี้
4. การวัดผลและประเมินผลการศึกษา	กระบวนการตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียน ผู้สอน และกระบวนการสอน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล ร่องรอย หลักฐาน ที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้าความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนอย่างเป็นระบบเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา และเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ และนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้วิเคราะห์ให้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้นต่อไป	1. การตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียน ผู้สอน และกระบวนการสอนที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน 2. การส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา และเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ 3. การนำข้อมูลจากการจัดการเรียนการสอน มาใช้วิเคราะห์ และตัดสินใจว่า การสอนดังกล่าวนั้นบรรลุผลหรือไม่
5. การนิเทศการศึกษา	กระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรทางการศึกษาและสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอน ให้ดียิ่งขึ้น	1. การทำงานร่วมกันของบุคลากรทางการศึกษาในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดีขึ้น 2. การปรับปรุงและพัฒนาตนเองของครู เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนดีขึ้น 3. การปรับปรุงและพัฒนาสภาพสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนดีขึ้น

จากตารางที่ 2 พบว่า แต่ละองค์ประกอบหลัก ผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ประกอบย่อยเพื่อให้ได้นิยามเชิงปฏิบัติการและตัวบ่งชี้ จากนั้นนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เพื่อสัมภาษณ์ยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ขององค์ประกอบขอบข่ายร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในเขตพื้นที่บริการ วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงคราม มหาวิทยาลัยนครพนม แสดงดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลยืนยันองค์ประกอบขอบข่ายร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในเขตพื้นที่บริการ วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงคราม มหาวิทยาลัยนครพนม

ข้อที่	องค์ประกอบ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	การพัฒนาหลักสูตรและการนำไปใช้	4.67	0.51	มากที่สุด	4.73	0.48	มากที่สุด

ข้อที่	องค์ประกอบ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.1	การปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเดิมให้ดีขึ้น ให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและการเปลี่ยนแปลงของสังคม	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.44	มากที่สุด
1.2	การจัดการจัดทำหลักสูตรใหม่ ให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและการเปลี่ยนแปลงของสังคม	4.60	0.55	มากที่สุด	4.80	0.44	มากที่สุด
1.3	การจัดเนื้อหาวิชาใหม่ให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและการเปลี่ยนแปลงของสังคม	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.54	มากที่สุด
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้		4.60	0.63	มากที่สุด	4.47	0.61	มาก
2.1	การจัดทำแผนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
2.2	การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มาก
2.3	การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นการเรียนรู้ การสอนตามสภาพจริง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเนื้อหาสาระ	4.40	0.89	มาก	4.20	0.84	มาก
3. การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรมเพื่อการศึกษา		4.67	0.52	มากที่สุด	4.60	0.52	มากที่สุด
3.1	การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่ตรงกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชาและสถานการณ์การเรียนการสอน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3.2	การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการเรียนการสอน	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มากที่สุด
3.3	การนำวิธีการคิดในสิ่งใหม่ ๆ หรือดัดแปลงจากของเดิมที่มีอยู่ให้ดีขึ้นมาใช้ในการเรียนการสอน	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4. การวัดผลและประเมินผลการศึกษา		4.40	0.65	มาก	4.47	0.57	มาก
4.1	การตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียน ผู้สอน และกระบวนการสอนที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด

ข้อที่	องค์ประกอบ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4.2	การส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา และเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ	4.20	0.55	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด
4.3	การนำข้อมูลจากการจัดการเรียนการสอน มาใช้วิเคราะห์ และตัดสินใจว่า การสอนดังกล่าว นั้นบรรลุผลหรือไม่	4.20	0.84	มาก	4.00	0.71	มาก
5. การนิเทศการศึกษา		4.40	0.65	มาก	4.47	0.48	มาก
5.1	การทำงานร่วมกันของบุคลากรทางการศึกษา ในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากระบวนการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดีขึ้น	4.60	0.55	มากที่สุด	4.20	0.45	มาก
5.2	การปรับปรุงและพัฒนาตนเองของครู เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนดีขึ้น	4.20	0.55	มาก	4.80	0.45	มากที่สุด
5.3	การปรับปรุงและพัฒนาสภาพสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนดีขึ้น	4.20	0.84	มาก	4.40	0.55	มาก

จากตารางที่ 2 ผลยืนยันองค์ประกอบของข้อบ่งชี้ร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในเขตพื้นที่บริการ วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงคราม มหาวิทยาลัยนครพนม จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พบว่า

1. ผลการยืนยันองค์ประกอบหลักภาพรวม พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการนำไปใช้ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.67$, S.D.=0.51) และมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.73$, S.D.=0.48) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$, S.D.=0.63) และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$, S.D.=0.61) ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรมเพื่อการศึกษา มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.67$, S.D.=0.52) และมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$, S.D.=0.52) ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}=4.40$, S.D.=0.65) และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$, S.D.=0.57) และ 5 ด้านการนิเทศการศึกษา มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}=4.40$, S.D.=0.65) และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$, S.D.=0.48)

2. ผลการยืนยันองค์ประกอบรายด้าน พบว่า

2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการนำไปใช้ มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเดิมให้ดีขึ้น ให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและการเปลี่ยนแปลง

ของสังคม มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, $S.D. = 0.45$) และมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, $S.D. = 0.44$) 2) การจัดทำหลักสูตรใหม่ ให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, $S.D. = 0.55$) และมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, $S.D. = 0.44$) 3) การจัดเนื้อหาวิชาใหม่ให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, $S.D. = 0.55$) และมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, $S.D. = 0.54$)

2.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การจัดทำแผนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, $S.D. = 0.45$) และมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, $S.D. = 0.45$) 2) การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$, $S.D. = 0.55$) และมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$, $S.D. = 0.55$) 3) การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นการเรียนรู้ การสอนตามสภาพจริง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเนื้อหาสาระ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$, $S.D. = 0.89$) และมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$, $S.D. = 0.84$)

2.3 ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรมเพื่อการศึกษา มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่ตรงกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชาและสถานการณ์การเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, $S.D. = 0.45$) และมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, $S.D. = 0.45$) 2) การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, $S.D. = 0.55$) และมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$, $S.D. = 0.55$) 3) การนำวิธีการคิดในสิ่งใหม่ๆ หรือดัดแปลงจากของเดิมที่มีอยู่ให้ดีขึ้นมาใช้ในการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, $S.D. = 0.55$) และมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, $S.D. = 0.55$)

2.4 ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียน ผู้สอน และกระบวนการสอนที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, $S.D. = 0.55$) และมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, $S.D. = 0.55$) 2) การส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา และเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.20$, $S.D. = 0.55$) และมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, $S.D. = 0.55$) 3) การนำข้อมูลจากการจัดการเรียนการสอน มาใช้

วิเคราะห์ และตัดสินใจว่าการสอนดังกล่าวนั้นบรรลุผลหรือไม่ มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.20, S.D.=0.84) และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.00, S.D.=0.71)

2.5 ด้านการนิเทศการศึกษา มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การทำงานร่วมกันของบุคลากรทางการศึกษาในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ดีขึ้น มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.60, S.D.=0.55) และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.20, S.D.=0.45) 2) การปรับปรุงและพัฒนาตนเองของครู เพื่อให้การจัดการเรียนเรียนการสอนดีขึ้น มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.20, S.D.=0.55) และมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.80, S.D.=0.45) 3) การปรับปรุงและพัฒนาสภาพสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนดีขึ้น มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.20, S.D.=0.84) และมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.40, S.D.=0.55)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์องค์ประกอบของขอบข่ายร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในเขตพื้นที่บริการ วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงคราม มหาวิทยาลัยนครพนม พบว่าองค์ประกอบของขอบข่ายร่วมมือทางวิชาการ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ แต่ละองค์ประกอบมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. องค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรและการนำไปใช้ หมายถึง กระบวนการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรอันเดิมให้ได้ผลดียิ่งขึ้น หรือการจัดทำหลักสูตรใหม่ ทั้งในด้านการวางจุดมุ่งหมาย การจัดเนื้อหาวิชา การเรียนการสอน เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคล และสภาพสังคม สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุพรรณ ก้อนคำ (2558) พบว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นแผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้ให้แก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพื่อบรรลุเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายที่วางไว้โดยมีโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ

2. องค์ประกอบที่ 2 การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรมเพื่อการศึกษา หมายถึง การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ทักษะและประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการสอน เพื่อให้เกิดเป็นวิธีการคิดในสิ่งใหม่ ๆ หรือดัดแปลงจากของเดิมที่มีอยู่แล้วให้ได้ผลดียิ่งขึ้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงกว่าเดิม สอดคล้องกับผลการวิจัยของญาดา เชื้อนใจ (2554) พบว่า การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน คือ การจัดการเรียนการสอนที่ดี ผู้สอนต้องคำนึงถึงการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นหลัก โดยผู้สอนใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดความรู้

ความเข้าใจเนื้อหาและมีความสุขกับการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้จนสามารถเข้าใจในเนื้อหารายวิชาได้อย่างแท้จริง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภาวดี ลาภเจริญ (2563) พบว่า นวัตกรรมเพื่อการศึกษา หมายถึง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีโทรคมนาคมทำให้นักการศึกษาพยายามนำศักยภาพของเทคโนโลยีเหล่านี้มาใช้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ ๆ จำนวนมาก ทั้งในการเรียนด้วยตนเอง การเรียนเป็นกลุ่ม รวมไปถึงสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3. องค์ประกอบที่ 3 การวัดผลและประเมินผลการศึกษา หมายถึง กระบวนการตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียน ผู้สอน และกระบวนการสอน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล ร่องรอยหลักฐาน ที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้า ความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนอย่างเป็นระบบเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา และเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ และนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้วิเคราะห์ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้นต่อไป และสอดคล้องกับผลการวิจัยของไพศาล สุวรรณนอย (2545) ได้ให้ความหมายของการวัดผลและประเมินผลการศึกษา ว่าเป็นกระบวนการอย่างมีระบบที่นำข้อมูลจากการวัดผลมาตีค่าและตัดสินคุณค่าของผู้เรียน ซึ่งการวัดผลและการประเมินผลเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่อง

4. องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการเรียนรู้ การสอนตามสภาพจริง โดยมีเนื้อหาสาระที่มีความสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเนื้อหาสาระ สอดคล้องกับผลการวิจัยของมณีรัตน์ อภิวัฒนวรรณ (2559) พบว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การส่งเสริม สื่อและแหล่งเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การส่งเสริม และการพัฒนาผู้สอน และการวัดและประเมินผล และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุคนธา ดิษฐสุนนท์ (2558) พบว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยงานการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระและหน่วยการเรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน

5. องค์ประกอบที่ 5 การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรทางการศึกษาและสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอน ให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของชาญชัย อาจิณสมจาร (2547) ได้ให้คำจำกัดความว่า การนิเทศการศึกษา คือกระบวนการ

สร้างสรรค์ ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำและการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียน เพื่อการปรับปรุงตัวเขาเอง และสภาพการเรียนรู้การสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงครามและผู้บริหารโรงเรียนในเขตพื้นที่บริการควรกำหนดนโยบายและสร้างความเข้าใจในการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการร่วมกัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้บริหารวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงครามและผู้บริหารโรงเรียนในเขตพื้นที่บริการสามารถนำองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการต่อไป
2. ควรศึกษาปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ และศึกษาผลของการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ เพื่อได้ข้อมูล สารสนเทศมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการสำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่บริการวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศรีสงครามและสำหรับสถานศึกษาอื่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จันทรานี สงวนนาม. (2551). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย.
- จิรภัทร มหาวงค์และคณะ. (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 18(4), 114-127.
- จิระศักดิ์ สร้อยคำ. (2561). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษาและพัฒนการศึกษา). คณะครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2547). *การนิเทศการสอนแบบใหม่*. กรุงเทพฯ: จงเจริญการพิมพ์.

- ญาดา เชื้อนใจ. (2554). การพัฒนาสื่อการสอนสำหรับการเรียนการสอนรายวิชา 5672501 การวิเคราะห์และการออกแบบเชิงวัตถุ. วารสารวิชาการคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 4(1), 9-16.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- เพชริน สงค์ประเสริฐ. (2550). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ไพศาล สุวรรณน้อย. (2545). คู่มือการพัฒนาการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภัทรวรรณ นิลแก้วบรรณวิทย์และคณะ. (2559). รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารศึกษาศาสตร์, 27(3), 18-32.
- มณีรัตน์ อภิวัฒนวรรณ. (2559). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2553). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สงขลา: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วรรณดี นาคสุพาน. (2557). การพัฒนารูปแบบความร่วมมือด้านการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาของประเทศไทยกับโรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มประชาคมอาเซียน. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษา). วิทยาลัยครูศาสตร์: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร. (2550). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานศึกษา
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). สภาพการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- สุคนธา ดิษฐสุนนท์. (2558). สภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา. การบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2. (วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สุพรรณ ก้อนคำ (2558). มองกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาหลักสูตรจากอดีตถึงปัจจุบัน. *วารสาร ศึกษาศาสตร์ มมร*, 3(1), 16-23.
- สุภาวดี ลาภเจริญ. (2563). รูปแบบนวัตกรรมเพื่อพัฒนาสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 สู่ยุค Thailand 4.0. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 8(2), 671-688.
- สุรเดช รอดจินดาและคณะ. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้าน วิชาการระหว่างสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือ ตอนบน. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 12(1), 1020-1042.
- ไสว อุทุมประเสริฐและคณะ. (2557). การดำเนินงานเครือข่าย ความร่วมมือทางวิชาการในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. *วารสาร บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 8(2), 235-246.
- Kimbrough, R. B. and Nannery, M.Y. (1998). *Management*. (7th ed.) np.: Houghton Mifilin.